

[Bertel Dahlgaard.]

økonomisk støtte til et bestemt politisk parti, tvinges de medlemmer, der har en anden politisk anskuelse, til at betale til deres politiske modstanderes politiske virksomhed. Jeg har lagt mærke til, at der fornylig er faldet en domsafgørelse, der fastslår, at et medlem af en faglig forening, der kommer ud for det tilfælde, kan nægte at deltage i noget sådant. Jeg vil tro, at efter denne domstolskendelse er tiden inde til at tage hele dette spørgsmål op til klaring. Når nu rigsdagen skal fejre folkestyrets hundredårs jubilæum, da tror jeg, det ville være i folkestyrets ånd, om alle herinde bidrog til, at en sådan plet på folkestyrets idé, som jeg her har nævnt, blev fjernet. Men dette og andre misbrug af organisationerne hører blot ikke ind under det spørgsmål om en trustlovgivning, som vi behandler her i dag. Jeg giver altså mit tilsagn også til bladet „København“ om i den kommende tid at ville bidrage til at fjerne misbrug af denne art og af tilsvarende art, som jeg her har nævnt.

Ragnhild Andersen: Når den højtærede handelsminister har foreslået at nedsætte en trustkommission, skulle der vel egentlig være grund til at hilse et sådant skridt med glæde. Når jeg alligevel siger, at glæden i mit parti over forslaget, som det foreligger, er noget blandet, er det, fordi man ikke har indtryk af, at hensigten med denne kommission er den, som det efter vor opfattelse burde være: omgående overfor offentligheden at bringe lys over trusternes samfundsskadelige virksomhed og, med de erfaringer vi allerede har, at skaffe mulighed for at få trusternes og monopolernes virksomhed ramt og få nationaliseret nogle af de afgørende områder. Det er jo sådan, at de truster, der optræder, de store monopolistiske kapitalsammenslutninger med alle deres forgreninger både i ind- og udland, er blevet til sammenslutninger, der vender sig imod den brede befolknings interesser. Forudsætningen for denne kommissions betydning må i hvert fald være, at det ikke bliver nogen sovepude. Alene det, at der blandt dem, der har været medvirkende til dette forslags fremkomst, er mænd, som selv er ledende kræfter i en stor og indflydelsesrig, ja, vel nok den mest ondartede trust, vi har — jeg tænker på cementtrusten, og jeg tænker på de ærede medlemmer hr. Boeck-Hansen og hr. Ole Bjørn Kraft fra det konservative folkeparti —, alene dette er jo nok til at stemme en mistænksom.

Den højtærede handelsministers udtalelser, som er gentaget i en ledende artikel i den socialdemokratiske presse, om at det ikke har

noget jag med kommissionens arbejde, og at et par år mere eller mindre ikke kunne spille nogen rolle i den forbindelse, er jo heller ikke opmuntrende. Det så unægtelig noget anderledes ud i den højtærede handelsministers opfattelse af tingene i 1945, da den højtærede handelsminister nedfældede sit efterkrigsprogram i „Fremtidens Danmark“. Storkapitalen er jo international og anonym overalt, hvor den kan slippe afsted med det. Det var den i 1945, og det er den stadigvæk, og den er vel endnu stærkere i arbejdet for den økonomiske og politiske magtudøvelse i dag, end den var i 1945. Utvivlsomt var allerede før krigen betydelige dele af kapitalen i de store monopolistiske virksomheder i vort land på udenlandske hænder, men efter krigen har den amerikansk-engelske monopolkapital øget sit fodfæste. F. eks. erhvervede amerikanerne som bekendt de fire K'er, og den internationale engelsk-hollandske Unilever's operation herhjemme har jo i de sidste måneder været til belærende belysning først og fremmest i pressen.

Dette er dog kun de få undtagelser, som fra tid til anden slipper ud til offentligheden. I almindelighed foregår penge- og kapitaltransaktioner anonymt og temmelig lyssky. Med afslutningen af Marshalloverenskomsten er portene slået op for yderligere amerikansk kapitalinfiltration, og det er jo sådan i vort statsmonopolistiske samfund, at alle betydelige økonomiske mellemværender mellem foretagender i realiteten også vil være mellemværender mellem staterne og vil danne basis for tryk, pression, såvel af udenrigs- som af indenrigspolitisk natur. De angelsaksiske kapitalplaceringer i dansk erhvervsliv skaber efter vor opfattelse umiddelbar fare for amerikansk og engelsk pression og tab af vor selvstændighed. Vi har set i den sidste tid, hvordan den engelsk-hollandske Unilevertrust indkorporerede dansk erhvervsliv i de internationale monopoler til skade for forbrugerne og erhvervslivet.

Det må derfor være en statsopgave at tage kampen op mod dette udenlandske kapitalindgreb i erhvervslivet og skabe fuld offentlighed om, hvilke aftaler og andre former for afhængighed af udlandet der foreligger for dansk erhvervsliv. F. eks. i hele olieindustrien vil infiltrationen af den samlede engelsk-amerikanske kapital beløbe sig til over 49 mill. kr. i aktiekapital. Man råder derigennem altså faktisk for, hvad der sker i vort land.

Disse store monopoler har, når vi siger tingene rent ud, som de ligger, kun interesse for virksomhedernes økonomiske overskud, for profitten til monopolerne, derfor skruer